

of dood te zwijgen of welke andere dingen van dezen aard men ook bedenken kan.

Mij drijft een geheel ander motief.

Dr. Geelkerken beweert in deze brochure nogmaals dat het Getuigenis der Synode eenzijdig is en dat hij met zijn preek niet anders heeft bedoeld, dan het werk der synode aan te vullen.

Nu kan men zoowel over het een als over het ander met Dr. Geelkerken verschillen.

Dat men dit in eerster instantie liet uitkomen, lag voor de hand.

Maar ik kan deze punten nu niet zóó belangrijk vinden, dat men er den strijd over voortzetten moet.

Tot de groote problemen van onzen tijd behooren ze zeker niet.

Het gaat hier niet over de roeping der kerk. Maar over wat Dr. Geelkerken met zijn preek heeft bedoeld.

Dr. G. heeft nu zijn bedoeling toegelicht.

En nu kan men het daarmee eens zijn of niet, moge het in elk geval nu uit zijn.

Moet in elk debat iemand het laatste woord hebben, hoffelijkheid eischt, dat men het hier aan Dr. G. gunne.

Men spare zijn krachten voor gewichtiger arbeid, voor ernstiger strijd.

— Naief?

„De Hervorming” spreekt over de apologetische voordrachten, welke van Hervormde zijde in Amsterdam worden gehouden.

Zoo komt het blad tot de apologie of geloofsverdediging.

In dat verband oefent het critiek op wat wij vóór enkele weken in „De Reformatie” schreven.

De tijd is er rijp voor, beweert Dr. Hepp in „De Reformatie”. Deze bespreekt een artikel van den physiologischen medewerker van „De Haagsche Post”, waarin beweerd wordt, dat tegenwoordig in wetenschappelijke kringen de meening afgedaan heeft als zou men levende bacillen uit een mengsel van stoffen in een flesche kunnen doen groeien. Niemand geloofde daar meer aan de generatio spontanea of met welke mooie woorden men het wonder van het ontstaan van leven uit het levenloze ook wil aanduiden.

Naar aanleiding van deze bekentenissen schrijft Dr. Hepp: „Toch kan hij er niet toe komen toe te geven, dat de Christelijke scheppingsleer hier de eenige uitkomst biedt”. En jubelend roept hij uit: „Men ziet hieruit weer, hoe wij apologetisch bijzonder sterk staan”.

Ik zou er haast toe komen om Dr. Hepp zijn heerlijke naïviteit te benijden. Hij kan blijkbaar maar niet begrijpen, dat de wetenschap, omdat zij de generatio spontanea niet meer aanvaardt, niet naastom tot het scheppingsverhaal uit Genesis I als eenige uitkomst haar toevlucht neemt. Hij meent, dat de gereformeerde leer naastom het pleit gewonnen heeft, omdat de wetenschap zich aan den waan van het materialisme begint te onttrekken. Wij vreezen, dat diezelfde beminnelijke naïviteit ook bij apologeten als Dr. Bakker c.s. in sterke mate aanwezig is. Daarom verwachten wij van hun poging geen schitterend resultaat. Naïviteit is nu eenmaal een bijzonder ongeschikte eigenschap voor een apologet.

Nu vatten we geen vlam op het woord „naief”, al klinkt het ook min vriendelijk.

Wie een poosje voor de pers gewerkt heeft, bergt zijn ontplofbare stoffen heel achterin en zet er een paar flinke schildwachten bij.

Explosies zijn dan niet zoo spoedig te duchten. Maar wat „De Hervorming” hier naief noemt, noemen wij eenvoudig logisch.

Als men uitgaat van de volgende gegevens: 1. er was oorspronkelijk niets dan materie, doode stof; 2. thans is er een overvloed van leven op onze aarde; 3. dat leven kan niet gewekt zijn door het levenloze zelf; 4. het kan ook niet op aarde gebracht zijn van andere planeten of hemellichamen af, — en op dat standpunt stelde zich de physiologische medewerker van „De Haagsche Post”, dan vragen wij: welke andere mogelijkheid blijft hier open dan de inwerking van een Macht, die niet tot de oorspronkelijke wereld behoort en ook niet uit die wereld is voortgekomen?

Ziet „De Hervorming” nog een andere mogelijkheid?

Wij zouden het gaarne vernemen.

— De kerkelijke seismograaf.

De seismograaf is, naar men weet, het vernuftige toestel, waardoor de aardbevingen zichzelf in onze observatoria afteekenen.

Onze kerkelijke seismograaf nu is den laatsten tijd verre van rustig.

Telkens worden er schokken gemeld.

Binnen den tijd van een week kwamen de tijdingen uit de lucht vallen, dat Dr. Veltenaar van Veenendaal en candidaat Schuurman zich aan de gemeenschap onzer kerken hebben onttrokken en zich wenschen aan te sluiten bij de Ned. Hervormde Kerk.

Van Dr. Veltenaar verwondert dit niet al te zeer. Schreef hij indertijd niet, dat het prof. Bavinck en hem gemakkelijker zouden vallen om tot het predikambt in de Hervormde kerk te worden toegelaten dan anderen, wijl zij gestudeerd hadden aan Openbare Universiteiten?

Liet hij zich ook over de Doleantie niet uit in bedenkelijken zin?

Achtle de classis Amersfoort het niet noodig nader met hem te handelen over zijn uitlatingen aangaande de Schrifteritiek?

En wel betuigde hij later hierover zijn leedwezen en is het op zichzelf niet onmogelijk dat een snelle omkeer van gevoelens ook een diepgaande is, maar in den regel maant het toch tot voorzichtigheid en houdt men met de mogelijkheid van nieuwe verandering rekening.

Intusschen blijkt ook hieruit weer, dat ons kerkelijk leven dringend consolidatie (versterking) noodig heeft.

De overgang naar een andere kerk schijnt sommigen niet zwaar te vallen.

Dit getuigt natuurlijk van ondiep kerkelijk bewustzijn.

Hieraan mag voorzeker onder ons weleens meer aandacht worden geschonken.

En waar er naar alle waarschijnlijkheid bij Dr. Veltenaar ook dogmatische motieven in het spel waren, dient ook in dit opzicht de toestand goed onder de oogen te worden gezien.

Hoezeer feiten als deze altijd te betreuren zijn, geven zij toch dit goede getuigenis aan onze kerken, dat zij, die van onze belijdenis afwijken, het er niet kunnen uithouden.

Met smart zien wij zulke broeders heengaan, maar het zou veel gevaarlijker zijn, indien zij in zulk een geestesgesteldheid bleven.

Daarom stemmen zulke gebeurtenissen tot droefheid en tot dank.

Zoo zijn dan onze kerken hierdoor weer op haar plicht in dezen ernstigen tijd gewezen.

Zij hebben te staan naar vernieuwing des levens, naar verdieping van het dogmatisch doorzicht, naar versterking van het kerkelijk besef.

HEPP.

ZENDING EN EVANGELISATIE.

De Classe Batavia.

De Gereformeerde kerken op Java: Batavia, Soerabaja en Bandoeng, en ook Medan op Sumatra, stonden als „buitenkerken” in verband met de classe „s-Gravenhage”. Nu er ook kerken geïnstitueerd werden te Semarang, Djocja en Solo, de correspondentie met Den Haag moeilijkheden opleverde, en er speciale Indische belangen vielen te behartigen, werd steeds meer de drang gevoeld, om de Ger. kerken in Indië tot een zelfstandige classe te organiseren. Op de synode van Rotterdam was het verzoek, om daartoe over te gaan, reeds ingekomen, maar de classe Den Haag moest hierover eerst haar oordeel uitspreken. Eer deze classe echter zich een eindoordeel kon vormen, werd reeds een „voorloopige classe vergadering van de kerken op Java en Sumatra” gehouden. Sommigen in ons land keurden dit niet goed, maar de kerken in Indië handelden alzo niet, om eigenmachtig op te treden, en zich aan het oordeel der kerken in het moederland te onttrekken, maar omdat de omstandigheden ertoe drongen; alzo werd het informeel der handelwijze vriendelijk over het hoofd gezien.

Op de synode van Leeuwarden bracht de classe Den Haag advies uit over deze zaak, hetwelk den raad inhield tot een dergelijke classevorming zoo spoedig mogelijk over te gaan; en in de zitting van Dinsdag 7 Sept. werd daartoe zonder eenige discussie besloten. Dit besluit is van zooveel gewicht, dat het wel noodig mag worden geacht er eens de aandacht op te vestigen.

Reeds het institueeren van zelfstandige Geref. kerken was een gebeurtenis van belang; het wees op den grooten zegen Gods, over het werk der zending geboden, en op de rijke vrucht van den arbeid van het organiseren der „verstrooide” Gereformeerden in Indië. Het doel der zending is toch niet alleen „zielen te winnen voor het Lam”, gelijk het ideaal van graaf van Zinzendorf was, maar ook om de gewonnen zielen te vereenigen tot een kerk, en dan natuurlijk ook, indien er meerdere kerken kwamen, deze samen te voegen in classicaal verband. De tijd om tot dit laatste over te gaan, was rijp, en daarom nam de synode het wijze besluit, om het verzoek uit Indië in te willigen. De gereformeerde kerken in Nederland kunnen Gode slechts dankbaar zijn voor Zijn zegen op hun arbeid zoo kennelijk gegeven.

Terecht merkte Dr. Klaarhamer in zijn rapport over deze materie aan de Generale Synode op, dat de wensch, om een zelfstandige classe te vormen, uit Indië zelf opkwam. Uit Nederland werd geen drang gevoeld, om daarnaar te staan; het was aldaar diepgevoelde behoefte. Ook werd niet van hier hun een voorschrift gegeven, hoe zij handelen moesten, maar de ontwikkeling van het Indisch kerkelijk leven vertoont een eigen type; de aloude en beproefde beginselen van het gereformeerde kerkrecht zijn ook daar aanvaard, maar worden toegepast en uitgewerkt in verband met de geheel eigenaardige en van Nederland zoozeer verschillende behoeften, vragen, noden en gevaren, waarvoor de Ger. kerken in Indië zich geplaatst zien. Ook dit verdient slechts onze toejuiching.

Het trekt de aandacht, dat slechts zeven kerken werelden saamgebonden tot de classe Batavia, n.l. Batavia, Soerabaja, Bandoeng, Me-

dan, Djocja, Semarang en Solo. Want er zijn toch meerdere gereformeerde kerken in Indië, als wij ons niet vergissen, b.v. Glonggong, Melolo enz. Waarom de laatste kerken er niet bij gevoegd zijn, vinden wij in het rapport niet vermeld. Wellicht mogen wij het afleiden uit de karakterisatie der zeven genoemde kerken, als wij lezen: „Er zijn thans in Indië reeds zeven gereformeerde kerken geïnstitueerd, die haar eigen zaken moeten behandelen en ook kunnen behandelen, en die in de gelegenheid behooren gesteld te worden dit ook in welgeoordeerde gezamenlijke vergadering te doen”. Met het oog op die woorden zouden wij dan kunnen zeggen, dat kerken als Melolo en Glonggong nog niet in staat zijn hun eigen zaken te behartigen. Erg duidelijk is het niet, maar de oorzaak zal dan wel zitten in het Europeesch element, dat in die zeven kerken overwegend, of in elk geval leidend is.

Wij kunnen echter deze kwestie gerust overlaten aan de zendingsdeputaten, die door de broeders in Indië voldoende zullen worden ingelicht en geraden. Veel wijsheid zal er voor noodig zijn, om later de kerken, die overwegend Javaansch en Soembaneesch zijn, tot een zelfstandige classe te organiseren. Of zullen die kerken in het verband der classe Batavia kunnen worden opgenomen? Wij gevoelen, dat hier voetangels en klemmen liggen. Daar het rapport over deze dingen zwijgt, vermoeden wij, dat de Javaansche en Soembaneesche kerken voor classevorming nog niet rijp worden geacht. En toch zal het dien kant op moeten!

Over de voorloopige classe-vergadering, te Soerabaja 23 en 24 Juni 1920 gehouden, schrijft Dr. Bakker een artikel in „De Macedonier” van Febr. 1921. Die voorloopige vergaderingen hebben naar zijn zeggen grooten zegen gebracht aan „de kerken van Europeanen” in Ned. Indië. Afdoend stelt hij de noodzakelijkheid in het licht van een afzonderlijke classe Batavia. Immers, aldus schrijft hij: „Een kring van geloovigen, die zich gevormd heeft op grooten afstand van den kerkeraad, waaronder hij staat, heeft veel grooter gevaar informeele dingen te doen, dan een geïnstitueerde kerk, die in het kerkverband is opgenomen. Met de vorming van een classe is het geval hetzelfde. Wanneer de kerken in Indië genoodzaakt zijn over allerlei dingen officieus te corresponderen, bestaat er veel meer gevaar, dat zij naast de Ger. kerken in Nederland komen te staan, dan wanneer zij officieel als classe worden erkend. De wensch naar eigen classevorming is juist geboren uit de behoefte om zoo nauw mogelijk met de kerken in Nederland verbonden te blijven”.

Vooral op de vergadering van Juni 1920 zijn belangrijke dingen besproken en besloten, waarvan Dr. Bakker eenige voorbeelden noemt. Wat hij van het concubinaat vermeldt, mag wel weerklank vinden onder ons volk. Verschillende cultuurmaatschappijen toch nemen employe's in dienst onder voorwaarde, dat zij pas na eenige jaren, als zij meer verdienen, mogen trouwen. Deze regeling, schijnbaar verstandig, leidt in werkelijkheid menigen zwakken jongeling naar den zedelijken en lichamelijken ondergang. Geplaatst in een eenzaam oord, ziet men zich soms gedwongen een concubine te nemen, om niet tot erger te vervallen. De kerk van Medan heeft sterk tegen dit trouwverbod geijverd, en niet zonder resultaat. Men wil nu de actie van Sumatra naar Java overplanten. Zoo lang dergelijke toestanden gehandhaafd blijven, zegt Dr. Bakker, is het onverantwoordelijk zijn kinderen naar Indië te laten gaan in dienst van culturomnemingen. Hij acht het ook noodig, dat een kerkelijke vergadering in Nederland zich hierover uitspreke. Tegen dit laatste is natuurlijk heelemaal geen bezwaar, maar dan moet men eerst van de broeders in Indië genoegzame gegevens ontvangen, om bij de betrokken maatschappijen op intrekking van het onheilig en onheilzaam verbod aan te dringen.

Eindelijk zou iemand kunnen vragen, of die kleine en weinige Ger. kerken van veel betekenis zijn en eenige toekomst hebben. Dr. Bakker laat daarover geen onzeker geluid hooren, als hij schrijft: „Men stelt het wel eens voor, dat onze Ger. kerken oledroppelen zullen blijven, drijvende op de groote Indische maatschappij. Dat gevaar (Dr. B. noemt dit een gevaar!) bestaat zeer zeker, als men zich opsluit in eigen kring en de buitenwereld aan haar lot overlaat. Nu spreekt het wel vanzelf, dat de zwakke Indische kerken het zendingswerk onder Javaan, Maleier en Soembanees niet kunnen overnemen. Maar er is iets anders, waar de kerken van Europeanen ernstige aandacht aan hebben te wijden. Het aantal Javanen en Chinezen, dat Hollandsch spreekt, wordt steeds grooter en grooter. Deze zijn gemakkelijker te bewerken door middel van de Hollandsche dan door middel van hun eigen taal. Zij zullen over het algemeen opgenomen willen worden in de Europeesche gemeente. Hier opent zich dan een perspectief voor de Europeesche kerken. Zij zien hier een arbeidsveld voor zich, dat zeer belangrijk is, omdat zij op deze wijze invloed kunnen oefenen op het meer ontwikkelde deel der Indische maatschappij. Indien de Indische kerken zich met kracht gaan toelagen op evangelisatiearbeid onder de afgedwaalde christenen, en op zendingsarbeid onder Hollandsch

spreken
twijfel
Dit z
Batavia
bereike
A. J
De
bestan
ten op
Alles
tine-we
Kun
Wan
boek e
intensi
dus de
het vo
de let
volks.
Door
de alk
pood
De p
diep in
tuigd
die Go
ende i
christe
bloei
om de
kende
voor e
matori
we be
kemen
ten f
zich a
der m
Het
ons be
christe
Hoe
die tw
binding
gens k
zij zie
Van
dagen
maats
kenner
pulshe
wat ni
waarm
Maa
waar l
tendon
zal zie
August
schoon
De sch
vooral
worder
gave r
vensop
kring
zichzel
wortel
Maa
Hemze
souver
als de
de sch
er har
schen.
ziet ge
ming
broken
Wat z
is de
wereld
heid,
Laat
Calvin
eigen
lijks o
rijker
ge het
of ze
ren, m
zijn g
eigen
gie, m
ontwik
stenge
en da
blijken
Wij
de tw
omwo
vreem